26/05/2024

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής του Παραλύτου

/ Ορθόδοξες Προβολές

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής του Παραλύτου: Ιω. ε’ 1-15, (26-05-2024)

Ρένου Κωνσταντίνου, θεολόγου

Πρωτότυπο Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν,

ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάραττε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγίνετο ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἔγειρε, ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει. Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· Σάββατόν ἐστιν· οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράβαττον. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. Ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει; ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· Ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.

Νεοελληνική Απόδοση

Εκείνο τον καιρό, ο Ιησούς ανέβηκε στα Ιεροσόλυμα. Κοντά στην προβατική πύλη, στα Ιεροσόλυμα, υπάρχει μια δεξαμενή με πέντε στοές, που εβραϊκά ονομάζεται Βηθεσδά. Σ΄ αυτές τις στοές κείτονταν πολλοί άρρωστοι, τυφλοί, κουτσοί, παράλυτοι, που περίμεναν να αναταραχθεί το νερό· γιατί, από καιρό σε καιρό, ένας άγγελος Κυρίου κατέβαινε στη δεξαμενή κι ανατάραζε τα νερά· όποιος, λοιπόν, έμπαινε πρώτος μετά την αναταραχή του νερού, αυτός γινόταν καλά, όποια κι αν ήταν η αρρώστια που τον ταλαιπωρούσε. Εκεί ήταν κι ένας άνθρωπος, άρρωστος τριάντα οκτώ ολόκληρα χρόνια. Όταν τον είδε ο Ιησούς κατάκοιτο, τον ρώτησε: «Θέλεις να γίνεις καλά;» Ήξερε πως ήταν έτσι για πολύν καιρό. «Κύριε», του αποκρίθηκε ο άρρωστος, «δεν έχω κανέναν να με βάλει στη δεξαμενή μόλις αναταραχτούν τα νερά· έτσι, ενώ εγώ προσπαθώ να πλησιάσω μόνος μου, πάντοτε κάποιος άλλος κατεβαίνει στο νερό πριν από μένα». Ο Ιησούς του λέει: «Σήκω πάνω, πάρε το κρεβάτι σου και περπάτα». Κι αμέσως ο άνθρωπος έγινε καλά, σήκωσε το κρεβάτι του και περπατούσε. Η μέρα που έγινε αυτό ήταν Σάββατο. Έλεγαν, λοιπόν, οι Ιουδαίοι άρχοντες στο θεραπευμένο: «Είναι Σάββατο, και δεν επιτρέπεται να σηκώνεις το κρεβάτι σου». Αυτός όμως τους απάντησε: «Εκείνος που μ΄ έκανε καλά, εκείνος μου είπε πάρε το κρεβάτι σου και περπάτα». Τον

ρώτησαν: «Ποιος είναι ο άνθρωπος που σου είπε πάρε το και περπάτα;» Ο θεραπευμένος όμως δεν ήξερε να πει ποιος ήταν, επειδή ο Ιησούς είχε φύγει απαρατήρητος εξαιτίας του πλήθους που ήταν μαζεμένο εκεί. Αργότερα ο Ιησούς τον βρήκε στο ναό και του είπε: «Βλέπεις, έχεις γίνει καλά· από ΄δω και πέρα μην αμαρτάνεις, για να μην πάθεις τίποτα χειρότερο». Ο άνθρωπος έφυγε αμέσως κι ανάγγειλε στους Ιουδαίους άρχοντες ότι ο Ιησούς ήταν αυτός που τον γιάτρεψε.

Σχολιασμός

1. Ασθένεια και Αμαρτία

Μέσα από την περιγραφή του θαύματος του παραλύτου της Βηθεσδά, λαμβάνουμε αρκετές πληροφορίες, οι οποίες μας βοηθούν να κατανοήσουμε το πότε και το που πραγματοποιήθηκε το θαύμα αυτό. Το θαύμα αυτό πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια μιας ιουδαϊκής θρησκευτικής γιορτής, γι’ αυτό και ο Χριστός πήγε στα Ιεροσόλυμα. Προσοχής τυγχάνει το γεγονός ότι το θαύμα αυτό γίνεται κατά την ημέρα του Σαββάτου. Ο Ιησούς Χριστός έρχεται αρκετές φορές σε σύγκρουση με τους Γραμματείς και Φαρισαίους με αφορμή την δήθεν κατάργηση της αργίας του Σαββάτου από τον Χριστό. Πιο συγκεκριμένα το θαύμα αυτό γίνεται στη δεξαμενή που στα Εβραϊκά ονομάζεται Βηθεσδά, με πέντε στοές και η οποία βρίσκεται κοντά στην προβατική πύλη της πόλης. Εκεί λοιπόν, βρισκόταν ένας άνθρωπος ασθενής ανάμεσα σε πολλούς άλλους ασθενείς, οι οποίοι περίμεναν έναν άγγελο Κυρίου, ο οποίος κατέβαινε στη δεξαμενή και τάραζε τα νερά της και όποιος έμπαινε πρώτος μετά την αναταραχή του νερού θεραπευόταν από όποια αρρώστια και αν έπασχε. Ο άνθρωπος αυτός βασανιζόταν από την ασθένεια του για τριάντα οχτώ ολόκληρα χρόνια. Αυτόν τον άνθρωπο θεραπεύει ο Ιησούς και του λέει: «ίδε, υγιής γέγονας ˙ μηκέτι αμάρτανε, ίνα μη χείρον σοί τι γένηται», δηλαδή βλέπεις, έχεις γίνει καλά ˙ από δω και πέρα μην αμαρτάνεις, για να μην πάθεις τίποτα χειρότερο.

Μέσα από το λόγο του Χριστού προς τον παραλυτικό της Βηθεσδά «ίδε υγιής γέγονας˙ μηκέτι αμάρτανε», φαίνεται καθαρά ότι η ασθένεια από την οποία υπέφερε σχετίζεται άμεσα με την αμαρτία. Φαίνεται ότι για την ασθένεια του έφερε ο ίδιος μια προσωπική ευθύνη, ένεκα προηγούμενων αμαρτωλών πράξεων του. Η σωματική θεραπεία αποτελεί το ορατό σημείο φανέρωσης της αόρατης άφεσης των αμαρτιών, της οποίας έτυχε ο παραλυτικός. Ένα άλλο παράδειγμα το οποίο μας φανερώνει τη σχέση της ασθένειας με την αμαρτία αποτελεί το περιστατικό της θεραπείας του παραλύτου στην Καπερναούμ. Εκεί ο Χριστός βλέποντας την επιμονή και την πίστη των ανθρώπων που μετέφεραν τον παραλυτικό του είπε: «σου έχουν συγχωρηθεί οι αμαρτίες σου». Κατόπιν του είπε

«σήκω, πάρε το κρεβάτι σου και πήγαινε στο σπίτι σου». Και οι δύο αυτές περιπτώσεις μας φανερώνουν ότι η ασθένεια πολλές φορές είναι στενά συνδεδεμένη με την αμαρτία.

Υπάρχουν όμως και ασθένειες οι οποίες αποτελούν αφορμή για να δοξαστεί ο Θεός. Μια τέτοια περίπτωση αποτελεί η θεραπεία από τον Χριστό του εκ γενετής τυφλού. Εκεί ο Χριστός σε ερώτηση των μαθητών του αν αμάρτησε αυτός ή οι γονείς του και γεννήθηκε τυφλός, τους απαντά ότι ούτε αυτός αμάρτησε ούτε οι γονείς του, αλλά γεννήθηκε τυφλός για να φανερωθεί η δύναμη των έργων του Θεού πάνω σ' αυτόν. Ο Απόστολος Παύλος λέει ότι η αμαρτία έχει μπει για καλά στο εσωτερικό του ανθρώπου και αντιστρατεύεται το νόμο του Θεού. Λειτουργεί σαν ένας άλλος νόμος ο οποίος κυριαρχεί στην ύπαρξη μας και μας κάνει αιχμάλωτους της. Η ασθένεια και ο θάνατος μπήκαν στον κόσμο μέσω της αμαρτίας. Η παράβαση την οποία έκανε ο Αδάμ, ο οποίος αποτελούσε προτύπωση του μελλοντικού γενάρχη, είχε σαν συνέπεια το θάνατο όλων. Η αμαρτία και οι συνέπειες της καταργούνται από τον Ιησού Χριστό ο οποίος θα γίνει η αιτία να κυριαρχήσουν μέσα στην αληθινή ζωή όσοι αποδέχονται την άφθονη χάρη του Θεού και τη δωρεά της λύτρωσης.

Ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση Θεού με την προοπτική να ξεπεράσει τα όρια της φθοράς και του θανάτου. Οι Πατέρες της Εκκλησίας μας, τονίζουν ότι «ουκ έστιν αίτιος των κακών ο Θεός». Ο άνθρωπος όμως με τη διάπραξη του προπατορικού αμαρτήματος μπήκε στο νόμο της φθοράς και του θανάτου. Έτσι η ασθένεια έχει τη ρίζα της στην πτώση του ανθρώπου. Οι αιτίες που ευνοούν τις διάφορες ασθένειες στον άνθρωπο πολλές φορές είναι ηθικές και σχετίζονται με τις διαφορές παρεκτροπές τις οποίες δημιουργεί στη ζωή του. Για παράδειγμα όταν ένας άνθρωπος ζει στην ασωτία, στο ξενύχτι και το ποτό δημιουργεί κάποιες συνθήκες μέσα στις οποίες αναπτύσσονται διάφορες ασθένειες. Μια άλλη αιτία αποτελεί η μανιώδης μέριμνα, την οποία επιδεικνύουν πολλοί άνθρωποι, για την απόκτηση υλικών αγαθών και η οποία σιγά – σιγά καταβάλλει τον άνθρωπο οδηγώντας τον στην ασθένεια. Η μεγάλη τεχνολογική ανάπτυξη και η ανάπτυξη του βιοτικού επιπέδου, θα έπρεπε να κάνουν τους σημερινούς ανθρώπους τους πιο ευτυχισμένους ανθρώπους στην ιστορία της ανθρωπότητας. Παρόλα αυτά οι σημερινοί άνθρωποι υποφέρουν πιο πολύ από αρρώστιες, οι οποίες ήταν ίσως άγνωστες σε προηγούμενα χρόνια, ενώ τώρα είναι πολύ διαδεδομένες. Υπάρχουν και ασθένειες οι οποίες οφείλονται σε σφάλματα και ανθρώπινες ατέλειες.

Ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα της εποχής μας το οποίο προκαλεί διάφορες ασθένειες είναι η στενοχώρια και το άγχος. Μέσα από το συνεχές άγχος και τη

στενοχώρια ο άνθρωπος γίνεται φιλάσθενος. Πολλές φορές ο Θεός επιτρέπει άνθρωποι υγιείς να πέφτουν σε μια ασθένεια για να αποφύγουν μια χειρότερη πνευματική αμαρτία όπως την υπερηφάνεια. Τέτοιο παράδειγμα είναι ο Απόστολος Παύλος, ο οποίος ομολογεί ότι η ασθένεια από την οποία υπέφερε είχε ως στόχο να τον κρατά στην ταπείνωση. «Εδόθη μοι σκόλοψ τη σαρκί, άγγελος σατάν ίνα με κολαφίζη ίνα μη υπεραίρωμαι» (Κορ. Β’ 12,7).

Ο Χριστός βλέποντας τους ανθρώπους να πλήττονται από ασθένειες πήγε κοντά τους με συμπάθεια και στοργή, προσφέροντας τους την ίαση. Βλέπουμε στα Ιερά Ευαγγέλια ότι τα περισσότερα από τα θαύματα τα οποία επιτέλεσε ο Χριστός είχαν ως στόχο την ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου. Η θεραπεία την οποία πρόσφερε ο Χριστός δεν περιοριζόταν μόνο στη σωματική υγεία στην παρούσα ζωή. Συνέδεσε την θεραπεία των ασθενειών με την άφεση των αμαρτιών. Πρόσφερε παράλληλα με την υγεία του σώματος και τη σωτηρία της ψυχής, ελευθερώνοντας την από τον ζυγό της αμαρτίας. Με τις θεραπείες των ασθενειών τις οποίες έκανε ο Χριστός εκπλήρωνετο και η προφητεία του Προφήτου Ησαΐα η οποία έλεγε «Αυτός τας ασθενείας ημών έλαβε και τας νόσους εβάστασε» (Ησ. 53,4). Ο χριστιανός πιστεύοντας ακράδαντα ότι ο μοναδικός ιατρός των ψυχών και των σωμάτων είναι ο Χριστός δεν αρνείται και την ιατρική βοήθεια. Πιστεύοντας στη βοήθεια από τον Χριστό, προσφεύγει στους γιατρούς με την πεποίθηση ότι και αυτοί ενεργούν με το φωτισμό του Θεού.

2. Μοναξιά και παραγκωνισμός

Ο Κύριος ρωτά τον παράλυτο αν θέλει να γίνει υγιής και ο παράλυτος το πρώτο πράγμα που λέει είναι ότι «άνθρωπον ουκ έχω…». Εκφράζει ένα παράπονο, ότι δεν έχει κάποιο δικό του άνθρωπο, ώστε να τον βοηθήσει να εισέλθει στην κολυμβήθρα μετά την ταραχή του νερού από τον άγγελο. Φαίνεται ότι οι άλλοι ασθενείς είχαν δίπλα τους κάποιο δικό τους. Ο παράλυτος όμως ήταν μόνος. Ζούσε σε μια αβάσταχτη μοναξιά και ας είχε δίπλα του άλλους ασθενείς. Δεν έχει την ώρα του πόνου ένα δικό του άνθρωπο, ένα στήριγμα, μια παρηγοριά.

Και ενώ κανείς δεν τον πλησιάζει, ο Κύριος τον προσεγγίζει. Τον προσεγγίζει με αγάπη, με στοργή, με φιλανθρωπία. Γνωρίζει τα βάθη της καρδίας του παραλύτου. Γνωρίζει ότι είναι μεν παράλυτος στο σώμα, όχι όμως στη ψυχή. Γνωρίζει ο Κύριος ότι 38 χρόνια ασθενεί ο παράλυτος και ουδέποτε γόγγυσε κατά του Θεού. Ουδέποτε βλασφήμησε. Υπομένει την ασθένειά του με θάρρος και πίστη. Γι’ αυτό ο Χριστός τον προσεγγίζει και τον ρωτά αν θέλει να γίνει υγιής. Τον συμπονεί και του δίνει ελπίδα.

Ο παράλυτος λοιπόν, μέχρι τη στιγμή που ο Χριστός τον προσεγγίζει και τον

θεραπεύει, ζεί ένα διπλό δράμα: από τη μια η ασθένεια του και από την άλλη η αβάσταχτη μοναξιά. Η ασθένεια του παραλύτου τον έθεσε στο περιθώριο της κοινωνικής ζωής. Είναι μόνος στη δοκιμασία και αυτό είναι κάτι πολύ οδυνηρό.

Σήμερα υπάρχουν τέτοιοι άνθρωποι. Ένας ηλικιωμένος σε ένα γηροκομείο, ένας ασθενής στο νοσοκομείο. Πολλοί άνθρωποι είναι μόνοι και ζουν ένα μαρτύριο. Ιδιαίτερα εάν ασθενούν, ο πόνος είναι διπλός. Ως χριστιανοί οφείλουμε να πράξουμε και εμείς ότι και ο Χριστός: να πλησιάσουμε τους ανθρώπους αυτούς με αγάπη. Πολλές φορές δεν χρειάζονται υλικά αγαθά, παρά μόνη την παρουσία μας και μια καλή κουβέντα, η οποία ενεργεί ως βάλσαμο στη ψυχή τους.